

и за да бждатъ непоколебими въ опасни мѣстности, необходимо е да бждешъ строгъ, твърдъ, понѣкога жестокъ и неумолимъ... На Яворова липсваха тия качества, по самата си природа той бѣше другъ, и напраздно се мжчеше да ги привие у себе си“.

Тѣзи сведения потвърждаватъ, че и въ четничеството си Яворовъ остава вѣренъ на себе си: суровостъта и твърдостъта на професионалнитѣ революционери му е несвойствена. Храбростъта му е, така да се изразимъ, по-вече пасивна: героизмътъ му е въ стоицизма му, както добре отбелязва Л. Казаски. Въ цѣлото му държане, въ дейността му проличава служительтъ на една висока идея.

*

Краятъ на всѣки човѣшки животъ не е само неговъ обикновенъ завършекъ: често като чели ярко освѣтява всичко преживѣно, израства дори като нѣкакъвъ символъ. Така е съ края на Ботѣова, който е като нѣкакъвъ „художественъ“ завършекъ на живота му, така и съ смъртъта на Левски, Каравелова, Алека, Пенча Славейковъ, Вазова (какъ съответствува на цѣлия му жизненъ пѣтъ тихата му смъртъ презъ есенъта!). Така и съ последнитѣ трагични месеци отъ живота на Яворова — тѣ сякашъ завършватъ, събиратъ въ единъ страшенъ върхъ всичко, което се очертава като нѣкаква неизбѣжна участъ за поета. И ето — кошмаритѣ въ „Нощъ“, „Безсъници“ и „Прозрения“ ставатъ една непоносима жива действителностъ. При голѣмото нещастие, що дохожда, той е смазанъ, както посочихме, не отъ друго, а отъ нравствения ужасъ, който то му носи. Мжжки понася страданията при лѣкуването. А. Крачоловъ разказва на проф. М. Арнаудовъ: „И тур-